

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Rychlého a soudců JUDr. Faisala Husseiniho a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **MgA. M. J.**, zastoupený obecným zmocněncem JUDr. P. J., proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti stěžovatele: JUDr. P. J., proti usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 2. 7. 2025, č. j. 65 Ad 4/2025 - 79,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce (MgA. M. J.) podal žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci, kterou se domáhá zrušení rozhodnutí ministra práce a sociálních věcí (dále jen „*ministr*“) ze dne 20. 1. 2025, č. j. MPSV-2024/182867-513/2. Tímto rozhodnutím ministr změnil prvostupňové usnesení Ministerstva práce a sociálních věcí (*žalovaného*) ze dne 1. 8. 2024, č. j. MPSV-2024/1647/421/4. Jím žalovaný zamítl s odkazem na § 66 odst. 1 písm. b) správního řádu pro nepřípustnost žalobcovu žádost na zahájení sporného řízení mezi ním a Českou republikou prostřednictvím organizační jednotky Úřadu práce České republiky ve věci uzavření subordinační veřejnoprávní smlouvy o poskytnutí příspěvku na rekvalifikaci dle § 108 a násl. zákona č. 435/2004 Sb.,

o zaměstnanosti (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), ve spojení s § 161 odst. 1 správního řádu. Ministr v rozkladovém řízení změnil prvostupňové usnesení žalovaného tak, že řízení zastavil, neboť žalobcova žádost byla zjevně právně nepřipustná.

[2] JUDr. P. J. (obecný zmocněnec žalobce v řízení před krajským soudem a nyní v řízení před Nejvyšším správním soudem *stěžovatel*) krajskému soudu v rámci žalobcovy žaloby oznámil, že uplatňuje práva osoby zúčastněné na řízení dle § 34 soudního řádu správního (dále též jen „s. ř. s.“). To odůvodnil tím, že v řízení vedeném Okresním soudem v Olomouci (dále také jen „*okresní soud*“) pod sp. zn. 18 C 581/2021, které souvisí s danou správní žalobou podanou ke krajskému soudu, má procesní postavení vedlejšího účastníka (k tomu srov. body I.7 a XII.3 žaloby).

[3] Krajský soud nyní napadeným usnesením rozhodl, že stěžovatel není osobou zúčastněnou na řízení. Podle krajského soudu stěžovatel nenaplnil ani jednu z variant tzv. materiální podmínky pro to, aby se mohl stát osobou zúčastněnou na řízení. Tyto podmínky spočívají dle § 34 odst. 1 s. ř. s. v tom, že taková osoba musí být přímo dotčena ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, nebo musí být přímo dotčena jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí soudu. Stěžovatel podle krajského soudu žádnou z uvedených variant materiální podmínky netvrdil a krajský soud naplnění žádné z variant ani jinak nezjistil. Předmětem sporu žalobce a žalovaného v řízení před krajským soudem je výklad § 109a zákona o zaměstnanosti ohledně otázky, zda žalobcem zvolená rekvalifikace zakládá právní nárok na uzavření veřejnoprávní smlouvy či nikoli. Z povahy sporu a dotčených subjektů proto krajskému soudu nebylo zřejmé, jak se napadené rozhodnutí mohlo přímo projevit ve stěžovatelově právní sféře, ani jak by do jeho právní sféry mohlo být zasaženo v důsledku rozhodnutí krajského soudu. Stěžovatelovo dotčení rovněž nelze podle krajského soudu spatřovat v tom, že v jiném řízení před okresním soudem (byť obsahově souvisejícím), stěžovatel vystupuje v pozici vedlejšího účastníka. Zde krajský soud odkázal zejména na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2020, č. j. 3 As 412/2019 - 28, ve kterém se Nejvyšší správní soud uvedenou právní otázkou již zabýval.

[4] Proti usnesení krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost. V ní uplatnil kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., namítl tedy nesprávné právní posouzení věci krajským soudem.

[5] Stěžovatel v kasační stížnosti zopakoval, co uvedl již v řízení před krajským soudem, a sice, že žalobce je účastníkem řízení proti žalovanému, vedeném před Okresním soudem v Olomouci pod sp. zn. 18 C 51/2021. Jeho předmětem je spor o náhradu škody. Stěžovatel okresnímu soudu v tomto řízení oznámil, že hodlá vstoupit do řízení jako vedlejší účastník, což okresní soud akceptoval. Náhradu škody v tomto řízení žalobce požaduje na základě nesprávného úředního postupu Úřadu práce ČR ve věci jeho žádosti o úhradu školného po úspěšném ukončení rekvalifikace dle § 109a a násl. zákona o zaměstnanosti. Podstata sporu v řízení před okresním soudem spočívá v prokázání žalobcova tvrzení, že v důsledku nečinnosti Úřadu práce ČR (nevydal v zákonné lhůtě příslušné rozhodnutí) došlo k nesprávnému úřednímu postupu zakládajícímu nárok na náhradu škody. Na posouzení této otázky může mít podle stěžovatele přímý vliv řízení vedené před krajským soudem pod sp. zn. 65 Ad 4/2025. Podle stěžovatele totiž lze očekávat, že rozsudek krajského soudu

pokračování

jednoznačně určí práva a povinnosti žalobce i Úřadu práce ČR stran úhrady školného po úspěšném ukončení rekvalifikace dle § 109a a násl. zákona o zaměstnanosti. Žalobce podle stěžovatele vycházel z rozhodovací praxe správních soudů, podle které se v uvedeném typu řízení vydává rozhodnutí. Úřad práce ČR a žalovaný naopak zastávají názor, že se žádné rozhodnutí nevydává. Žalobce posléze změnil svůj právní názor a snažil se iniciovat sporné řízení ve věci uzavření subordinační veřejnoprávní smlouvy o poskytnutí příspěvku na rekvalifikaci. Ani to však žalovaný neakceptoval. Právě tuto nepřehlednou situaci má vyjasnit krajský soud v nynějším soudním řízení. Zodpovězena by měla být především otázka, jak v případě úhrady školného procesně postupovat.

[6] S ohledem na popsané skutečnosti se stěžovatel rozhodl účastnit se řízení před krajským soudem jako osoba zúčastněná na řízení. Stěžovatel je přesvědčen, že napadená rozhodnutí žalovaného, resp. ministra o odmítnutí žalobcovy žádosti, se dotýkají i jeho právní sféry, jako žalobcova zástupce. I stěžovatel totiž byl těmito rozhodnutími zkrácen na svých právech. Stěžovatel má rovněž shodný právní zájem jako žalobce. Institut vedlejšího účastenství dle občanského soudního řádu podle stěžovatele neslouží pouze k ochraně vlastních zájmů vedlejšího účastníka řízení, ale rovněž k ochraně zájmů hlavního účastníka. Shodný závěr lze přijmout i ve vztahu k postavení osoby zúčastněné na řízení dle soudního řádu správního. Vyloučení stěžovatele z řízení, pokud by nebyl považován za osobu zúčastněnou na řízení, by porušilo jeho právo na spravedlivý proces. Stěžovatel je tak přesvědčen, že splnil všechny podmínky pro to, aby byl připuštěn jako osoba zúčastněná na řízení, a pokud tak krajský soud neučinil, je jeho rozhodnutí nezákonné.

[7] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

[8] Ke kasační stížnosti se vyjádřil žalobce. Žalobce s podanou kasační stížností souhlasí, neboť i dle jeho názoru stěžovatel splnil všechny podmínky pro postavení osoby zúčastněné na řízení. Nejvyšší správní soud by měl dle jeho názoru stěžovatelově kasační stížnosti vyhovět, neboť postup krajského soudu je v rozporu se zákonem a právem na spravedlivý proces.

[9] Nejvyšší správní soud přezkoumal zákonnost napadeného usnesení v rozsahu kasační stížnosti a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Neshledal přitom vady, ke kterým je povinen přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2 věty první s. ř. s.

[10] Nejvyšší správní soud pro úplnost sděluje stěžovateli, že v řízení o kasační stížnosti tohoto typu není povinen uhradit soudní poplatek (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS, a výslovně pro tuto situaci na něj navazující rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2015, č. j. 2 As 262/2015 - 18). Proto se Nejvyšší správní soud nezabýval stěžovatelovou žádostí o osvobození od soudních poplatků, kterou stěžovatel uplatnil ve svém podání ze dne 11. 9. 2025.

[11] Kasační stížnost **není** důvodná.

[12] Podle § 34 odst. 1 s. ř. s. jsou *osobami zúčastněnými na řízení osoby, které byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, a ty, které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí soudu, nejsou-li účastníky a výslovně oznámily, že budou v řízení práva osob zúčastněných na řízení uplatňovat.*

[13] Již krajský soud ve svém usnesení stěžovateli správně vysvětlil (odst. 4 a 6 usnesení krajského soudu), že k přijetí osoby jako osoby zúčastněné na řízení je třeba současně splnit formální i materiální podmínku. Formální podmínku stěžovatel bezesporu splnil, neboť v žalobě vyjádřil svůj záměr vystupovat v řízení před krajským soudem jako osoba zúčastněná na řízení. Spornou otázkou nyní je, zda splnil i podmínku materiální. Ta spočívá v přímém dotčení dané osoby v jejích právech a povinnostech.

[14] Krajský soud dospěl k závěru, že stěžovatel materiální podmínku nesplnil, a proto rozhodl o tom, že stěžovatel nemá postavení osoby zúčastněné na řízení. Nejvyšší správní soud s tímto posouzením souhlasí.

[15] Ze stěžovatelovy kasační stížnosti je zřejmé, že podstata jeho argumentace, proč by měl být osobou zúčastněnou na řízení vedeném u krajského soudu pod sp. zn. 65 Ad 4/2025, spočívá v tom, že vystupuje jako zástupce žalobce, jehož podporuje v řízeních proti Úřadu práce ČR, resp. proti žalovanému. Již z této skutečnosti je podle Nejvyššího správního soudu zřejmé, že stěžovatel materiální podmínku pro postavení osoby zúčastněné na řízení nesplnil.

[16] Jak vysvětlil již krajský soud, materiální podmínka pro účastenství na řízení prostřednictvím institutu osoby zúčastněné na řízení spočívá v přímém dotčení v právech a povinnostech osoby (takto např. již rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 11. 2011, č. j. 1 Afs 81/2010 - 268, č. 2508/2012 Sb. NSS, odst. [17]), a to buď: 1) vydáním napadeného rozhodnutí, 2) tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, 3) jeho zrušením nebo 4) vydáním navrhovaného výroku rozhodnutí soudu (shodně L. Jemelka, M. Podhrázký, P. Vetešník, J. Zavřelová, D. Bohadlo, P. Šuránek.: *Soudní řád správní. Komentář. 1. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2013, komentář § 34, a v tomto duchu i krajský soud v odst. 4 a 5 svého usnesení). Stěžovatel žádnou z uvedených variant nenaplnil, neboť ani ve svém prohlášení adresovaném krajskému soudu, ani ve stávající kasační stížnosti nijak netvrdí a neprokazuje jakékoli *přímé* dotčení na *svých vlastních* právech a povinnostech. Ze skutkových okolností věci je naopak zřejmé, že daný posuzovaný spor se týká výlučně žalobce a žalovaného – zda žalovaný v souladu se zákonem zastavil řízení o žalobcově žádosti o návrhu na zahájení sporného řízení mezi ním a Úřadem práce ČR. Rovněž i řízení vedené před Okresním soudem v Olomouci, na které stěžovatel rovněž opakovaně odkázal, se týká výlučně žalobce a žalovaného, neboť v něm žalobce uplatňuje nárok na náhradu škody z důvodu nesprávného úředního postupu (nečinnosti) Úřadu práce ČR. Náhradu škody v tomto řízení žalobce požaduje na základě nesprávného úředního postupu Úřadu práce ČR ve věci jeho žádosti o úhradu školného po úspěšném ukončení rekvalifikace dle § 109a a násl. zákona o zaměstnanosti. Sám stěžovatel ve své kasační stížnosti přitom uvádí, že podstata sporu v řízení před okresním soudem spočívá v prokázání žalobcova tvrzení, že v důsledku nečinnosti Úřadu práce ČR (nevydání příslušného rozhodnutí

pokračování

v zákonné lhůtě) došlo k nesprávnému úřednímu postupu zakládajícímu nárok žalobce na náhradu škody.

[17] Přímé dotčení ve stěžovatelských právech a povinnostech nelze vyvodit ani z toho, že stěžovatel v nynějším správním soudním řízení i v civilním řízení před Okresním soudem v Olomouci podporuje žalobce, neboť vystupuje jako jeho zástupce (obecný zmocněnec), resp. vedlejší účastník v civilním řízení. Již krajský soud odkázal ve svém usnesení na judikaturu Nejvyššího správního soudu, ve které se Nejvyšší správní soud zabýval vlivem vedlejšího účastnictví v jiném (byť souvisejícím) řízení na (ne)přiznání postavení osoby zúčastněné na řízení (srov. odst. 7 usnesení krajského soudu). Krajský soud přílehavě odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 3 As 412/2019 - 28, odst. [15], v němž Nejvyšší správní soud uvedl, že *„důvodem účasti osoby zúčastněné na řízení je hájení vlastních práv dotčených správním rozhodnutím či jeho nevydáním, nikoliv poskytnutí pomoci jedné z procesních stran. Postavení osoby zúčastněné na řízení se liší od dalšího či vedlejšího účastnictví upraveného v § 92 občanského soudního řádu a § 93 téhož zákona [...] Institut osoby zúčastněné nařízení slouží především k ochraně práv ostatních účastníků předchozího správního řízení v soudním řízení správním.“* Ke shodnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud i v dřívějším rozsudku ze dne 20. 9. 2011, č. j. 2 Afs 40/2011 - 125.

[18] Z popsanych skutečností tedy i podle Nejvyššího správního soudu vyplývá, že řízení vedené u krajského soudu se týká výlučně právní sféry žalobce (MgA. M. J.), nikoli stěžovatele (JUDr. P. J.). Stěžovateli nic nebrání v tom, aby žalobce v řízení před krajským soudem podporoval, což ostatně činí prostřednictvím toho, že v řízení vystupuje jako jeho obecný zmocněnec. K tomu, aby v řízení vystupoval i jako osoba zúčastněná na řízení, však ani podle Nejvyššího správního soudu nebyly splněny podmínky.

[19] Ze všech uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud dospěl k závěru o nedůvodnosti stěžovatelovy kasační stížnosti. a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.). Protože stěžovatel v nynější věci nebyl úspěšný, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovanému ani žalobci žádné náklady řízení nevznikly. Proto ani oni nemají právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. listopadu 2025

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu